

Полтавський інститут економіки і права
Вищий навчальний заклад
Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”

*Матеріали регіональної науково-практичної конференції між вищими
навчальними закладами*

**„Проблеми гармонізації суспільних відносин: правові,
економічні і гуманітарні аспекти”**

16 квітня 2008 року

м. Полтава

Регіональна науково – практична конференція „Проблеми гармонізації суспільних відносин: правові, економічні і гуманітарні аспекти”” – Полтава ПНП, 2008 -- 230 с.

Організаційний комітет:

Семергей О.Л. -- голова

Члени комітету:

Кальян О.С.

Коваленко В.Ф.

Аванесян Г.М.

Лаврик Г.М.

Відповідальний за випуск: Коваленко В.Ф.

Зміст

1. Кіяшко О.К. викладач кафедри права аграрного коледжу управління і права Полтавської державної аграрної академії.....	с.7-9
2. Захарченко П.П. доцент кафедри історії держави і права Київського національного університету внутрішніх справ	с.9-13
3. Кульчий І.О. асистентка кафедри економік підприємства Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка.....	с.13-17
4. Сарана С.В. викладач кафедри права Полтавської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом	с.17-21
5. Токарєва Л.Л., заступник директора з навчально-методичної роботи, ст. викладач кафедри правознавства Полтавської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом.....	с.22-27
6. Лаврик Г.В. к.і.н., доцент Полтавського університету споживчої кооперації України.....	с.27-30
7. Недюха М.П. доктор філософських наук, професор, головний консультант Інституту законодавства Верховної Ради України	с.30-34
8. Ляхівненко С.М. асистент кафедри правознавства Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.....	с.35-39
9. Гладкий С.О. к.і.н., доцент кафедри правових дисциплін Полтавського інституту бізнесу МНТУ.....	с.39-42
10. Головіна І.М. старший викладач кафедри правових дисциплін Полтавського інституту бізнесу МНТУ.....	с.41-46
11. Терела Г.В. к.і.н., доцент, завідувач кафедри правознавства Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г.Короленка.....	с.46-50
12. Грабовий О.М. студент Полтавського інституту бізнесу МНТУ.....	с.51-56
13. Стонога С.В. студентка Полтавського інституту бізнесу МНТУ.....	с.56-60

Кооперативи як особлива організаційно-правова форма господарювання

6. Лаврик Галина Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент

Полтавського університету споживчої кооперації України

Кооперативні організації – кооперативи або кооперативні об'єднання – створюються шляхом добровільного об'єднання фізичних та / або юридичних осіб для ведення спільної господарської та іншої діяльності і мають на меті задоволення економічних, соціальних потреб на засадах самоврядування. Це дозволяє відносити кооперативи, в тому числі виробничий кооператив, обслуговуючий кооператив, споживчий кооператив, сільськогосподарський кооператив (сільськогосподарський виробничий кооператив, сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, кооперативний банк, та інші організаційно-правові форми, в групі яких перебувають кредитна спілка, споживче товариство (спілка), до об'єктів класифікації організаційно-правових форм господарювання Державного класифікатора України, розробленого на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 4 травня 1993 року № 326 "Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку статистики" згідно з наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 5 листопада 2007 року № 297 [3]. Державний класифікатор України використовують органи державного управління та інші користувачі для обліку, збирання й обробки статистичної інформації щодо державної реєстрації, аналізу та узагальнення результатів економічної діяльності суб'єктів господарської, зокрема підприємницької діяльності, ведення державних реєстрів: Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ), Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, Реєстру корпоративних прав держави та інших.

Цивільний кодекс України, інші законодавчі акти, зокрема ті, згідно з якими визначено об'єкти розглядуваної класифікації досить широко використовують поняття організаційно-правової форми юридичних осіб. Практичне значення змісту цього поняття полягає, в даному випадку, в тому, що врахування організаційних і правових ознак, які характеризують особливості правового статусу кооперативів

або кооперативних об'єднань в будь-яких відносинах, у тому числі й у відносинах із засновниками (учасниками, членами) об'єктивно зумовлює необхідність у встановленні окремої галузі кооперативного права, у подальшому відтворенні відповідних положень цивільного, господарського, фінансового, земельного, трудового та інших ґалузей права [2]. Крім того, організаційно-правова форма визначає особливості правового режиму діяльності даного суб'єкта. Чинне законодавство України дає підстави для висновку про те, що організаційно-правовою формою господарювання є форма здійснювання господарської, зокрема підприємницької, діяльності з відповідною правовою основою, яка визначає характер відносин між засновниками (учасниками), режим майнової відповідальності по зобов'язаннях підприємств (організацій), порядок створення, реорганізації, ліквідації, управління, розподілу державних прибутків, можливі джерела фінансування діяльності тощо[3].

Досягнення чіткості і прозорості у визначенні організаційно-правової форми юридичних осіб, як власне і організаційно-правової форми господарювання, у разі введення їх певної класифікації відповідає фундаментальним положенням Цивільного кодексу України про універсальну правоздатність юридичних осіб. Відповідно до ст. 91 Цивільного кодексу України "юридична особа здатна мати такі ж цивільні права та обов'язки (цивільну правоздатність), як і фізична особа, крім тих, які за своєю природою можуть належати лише людині" [4]. Це означає, що юридична особа може займатися будь-якою не забороненою законом діяльністю, одержувати у будь-який не заборонений законом спосіб будь-яке не вилучене з обігу майно тощо. В контексті цієї норми Цивільного кодексу України статут юридичної особи має в першу чергу визначати цілі організації, порядок утворення та повноваження її органів управління, вимоги до членів організації або механізм взаємовідносин із засновником. Водночас відпадає потреба передбачати у статуті майновий стан організації, основні форми її діяльності, права організації на заснування підприємств, засобів масової інформації, інших організацій, що передбачено у чинному законодавстві.

Юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб публічного права (ч. 2 ст. 81 Цивільного кодексу України) та юридичних осіб приватного права. Юридична особа приватного права створюється у визначеній ч. 1 ст. 83 Цивільного кодексу України організаційно-правовій формі товариств, установ, інших організаційно-правових формах, встановлених законом.

Товариства створюються шляхом об'єднання осіб, які набувають права участі у цих товариствах, тобто стають їх учасниками. Вони можуть бути створені в організаційно-правовій формі підприємницьких товариств і непідприємницьких товариств. Товариства, які здійснюють підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками (підприємницькі товариства), в свою чергу, можуть бути створені лише у визначеній ст. 84 Цивільного кодексу України організаційно-правовій формі господарських товариств (повного товариства, командитного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю або додатковою відповідальністю, акціонерного товариства) або виробничих кооперативів. Згідно з частиною другою ст. 6 Закону "Про кооперацію" передбачається створення сільськогосподарських та інших виробничих кооперативів.

Товариства, які здійснюють некомерційну господарську діяльність і не мають меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками (непідприємницькі товариства) можуть бути створені у встановленій для них законодавчими актами організаційно-правових формі кооперативів, у тому числі сільськогосподарського та інших обслуговуючих кооперативів, споживчого кооперативу, кооперативного банку, та інших організаційно-правових формах, в групі яких перебуває кредитна спілка, споживче товариство (спілка).

При збереженні підходу до визначення і класифікації організаційно-правових форм юридичних осіб, зафіксованого у Цивільному кодексі України, Господарський Кодекс України приділяє особливу увагу підприємству як самостійному суб'єкту господарювання, створеному компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного

здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому ним та іншими законами. Підприємство, якщо законом не встановлено інше, діє на основі статуту. Підприємство є юридичною особою, має відокремлене майно, самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку із своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом. Підприємство не має у своєму складі інших юридичних осіб (ст. 62 Господарського кодексу України) [1].

Господарським кодексом України, чинним законодавством передбачається створення в Україні та державна реєстрація нових фермерських господарств, приватних підприємств, державних підприємств, казенних підприємств, комунальних підприємств, дочірних підприємств, іноземних підприємств, підприємств об'єднань громадян (релігійних організацій, профспілок) та підприємств споживчої кооперації. Останні можуть бути унітарним або корпоративним підприємством, створеним споживчим товариством (товариствами) або спілкою (об'єднанням) споживчих товариств з метою здійснення статутних цілей цих товариств, спілок (об'єднань) [1].

Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України законодавчими актами, згідно з якими визначаються організаційно-правові форми суб'єктів господарської діяльності забезпечуються умови для вдосконалення діяльності і розвитку кооперативів як однієї з особливих організаційно-правових форм. Підґрунтям для цього є подвійна природа кооперативів як добровільних об'єднань фізичних та / або юридичних осіб і як підприємств, котрі здійснюють господарську, зокрема підприємницьку діяльність, і мають на меті задоволення економічних, соціальних потреб своїх членів.

Список джерел та літератури:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – №11. – Ст. 462.
2. Мюнхнер Х. Кооперативное право // Производственные кооперативы: новый старт – новые возможности. Вып.1. Часть 1. Информ. бюллетень – М., 1998. / Под ред. проф. Х. Штоффрегена, к.е.н. С. В. Смолянского.

3. Про затвердження національних стандартів України, державних класифікаторів України, національних змін до міждержавних стандартів, внесення змін до наказу Держспоживстандарту України від 31 березня 2004 р. N 59 та скасування нормативних документів. Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 05.11.2007 р. № 297
Офіційний вісник України. – 2007. – № 23. – С. 71-79.
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р.// Офіційний вісник України. – 2003. – №11. – Ст. 461.

Предмет „Енциклопедії законодавства” К. О. Неволіна: правові передумови становлення громадянського суспільства

7. Недюха Микола Петрович, головний консультант Інституту законодавства ВР України, доктор філософських наук, професор

Становлення науково-теоретичного правознавства як галузі права нерозривно пов'язане з ім'ям видатного правознавця Костянтина Олексійовича Неволіна (1806-1855), учня графа М.М. Сперанського, професора Київського університету Св. Володимира. Написана й видрукована ним у Києві в Університетській друкарні дотомна „Енциклопедія законодавства” (1839 – 1840) не тільки започаткувала системний виклад ідей філософії права Гегеля та німецької історичної школи права, а й обґрунтувала загальні положення вчення про право, історію філософії права й історію позитивного законодавства.

Призначення „Енциклопедія законодавства” вчений вбачав у тому, щоб систематично викласти весь склад, послідовність науки про закони: з одного боку, як певну сукупність наук про законодавство як систему й складових частин кожної з них, адже сутність кожної науки визначається її змістом і формою й без них не може бути адекватно визначеною; з іншого, - з'ясування змісту й різноманітних форм складових системи законодавства необхідно для розуміння єдності й цілісності їхнього складу, тобто викласти їх як огляд [3]. Зв'язок між науками обумовлюється, як відомо, єдністю їхнього предмету, частин або сторін, які уособлюють цю цілісність. Звідси для того, щоб представити певну сукупність наук